

אדם צובר זיכרונות

ספרי אמנות, מכשיר רדיו ישן ומכונת הקרנה לסרטי שמונה מילימטר - מלאכת הפינוי של בית הוריי מעמעמת אותי עם זיכרונות מרירים־מתוקים ✪ איך אפשר לזרוק לפח פיסות מזוקקות של רגש?

אפשרי. היא ציירה ופיסלה הרבה, וכל העבודות שלה מונחות בבית ובסביבתו. לא פעם ולא פעמיים שאלה אותי "מה תעשו עם כל הציורים שלי אחרי שאמות?" ואני בכל פעם המצאתי איזו תשובה מתחמקת כי באמת לא היה לי מושג מה לענות. אחרי שהצעתי לבני הדודים ולילדיהם שעושים את צעי־דיהם הראשונים בדירות שכורות שייקחו מיטות וארונות וכלים ותמונות, פניתי לכל מיני עמותות שמחפשות חפצים ישנים, ואני יכול לדווח שגם שם לא נרשמה התלהבות גדולה.

נראה שאחרי שבני המשפחה יחלקו את השלל, אומן כמה מומחי וינטג' לתת מבט. אם אתם לא רוצים להשאיר לילדים שלכם יותר מדי עבודה קשה וסוחטת רגשית, תיפטרו מהחפצים שלכם בעורכם בחיים.

תנו לנשים להוביל

לפני כמה חודשים, באיזה פרץ של נדיבות והתגייסות לא ברורה, השקעתי כמה עשרות שקלים בפרויקט גיוס המונים של אדם שאיני מכיר בשם אורן לשם. אורן הנ"ל כתב ספר בשם "עשן של אי ודאות", שבו הוא מספר על התוכנית שלו מאסון הכרמל כסגן מפקד טייסת בחיל האוויר, שהיה מעורב לעומק בתהליך כיבוי הש־ריפה והגעת המטוסים הזרים שבאו לסייע מ־11 מדינות שונות.

הופתעתי לגלות שעברו כבר 12 שנים מאז האסון ההוא, שגבה 44 קורבנות, וכולי תקווה שמי שצריך לנהל אירועי משבר קיצוניים כאלה הפיק את הלקחים מאז, והיום כבר יש לו תוכנית סדורה. בספר אפשר למצוא, מעבר להש־תלשלות העניינים מנקודת מבטו של אורן, גם חלק משמעותי העוסק בתוכנות לניהול משברים בתנאים של אי־ודאות. לפי מה שאירע באסון בהר מירון, לא נראה שהפנמנו והפקנו את הלקחים, ואני בעיקר מבוהל מהמחשבה מה יקרה פה במקרה של, חלילה, רעידת אדמה.

לא תקבלו ממני חוות דעת על הספר, גם בגלל שעוד לא הספקתי לקרוא אותו כי תכלס קיבלתי אותו רק השבוע ויש לי עוד כמה ספרים לפניו בתור, אבל ממה שכן הספקתי להציץ, אהבתי את ההערה החשובה של הסופר על ההבדלים בין המגדרים בהקשרים של ניהול ומנהיגות, הרלוונטיים גם במצבי משבר. "הנשים הן גורם מאזן בכל חברה וארגון. הן מובילות ובעלות אינטליגנציה רגשית גבוהה לאין ערוך מרוב הגברים, ויכולות אלו מאפשרות להן להבין מצבים בצורה טובה יותר". ואני אומר, חבל שאין לנו יותר נשים בהנהגה ובצמרת מקבלי ההחלטות,

בחברות פרטיות וציבוריות וגם בפוליטיקה. כשמסתכלים על כל המדרובים שמשתוללים ברחובות ונועצים סכינים בסתם עובדי אורח, רוצחים בעולם התחתון, מפנצ'רים בסכין את הצמיגים ברכב או מכים בקסדה בכביש עקב סכסוך נהגים רבילי, איכשהו כמעט לא רואים שם נשים. ✪

yairn@israelhayom.co.il

בלגי שהוריי אהבו לפנק בו את הנכדות בשבת, מכשיר להכנת פסטה ביתית, הכיסא המשרדי של אבא שהוא רכש באנגליה בשנות ה־50 ועדיין נראה כמו חדש. מכונת ההקרנה bolex לסרטי שמונה מילימטר שאותם ערך בשקרנות בשבתות, ורדיו מנורות ישן שבו שמענו את הפינה לאם ולילד וגם בכל צהריים את הפינה הנוראה מכל שקירבה את אמא לר־דיו - המדור לחיפוש קרובים. הנה טייפ סלילים שעליו אבא

איור: עובדיה בנישו

הקליט מתקליטים עם מיקרופון ואחר כך שמעו בו קונצרטים עם המולת ילדים ברקע. מה עושים עם זה? הכל הולך לפח? הכניסה לחדרים העזובים והרוממים, למטבח ואפילו לא־מבטיה מציפה אותי בדמעות ובגעגוע. החליפות של אבא, השמלות של אמא, הכל עומד על קולבים כאילו הם עדיין כאן. אמא שלי ידעה היטב שהיא משאירה לנו פרויקט בלתי

כמה חודשים אחרי שהוריי הלכו לעולמם, נשא־רנו עם המשא הכבד של פינוי ביתם. הנבירה במסמכים הישנים, ברהיטים, בכלים ובתמונות היא מסע אחורה בזמן, וכל חפץ וכל תמונה מטלטלים אותך בין עצבות, שמחת הגילוי וגעגוע.

הוריי היו אגרנים, והבית שלהם עמוס לעייפה במיליוני פרי־טים שנאספו על ידיהם במשך 70 וכמה שנותיהם ביחד. אמא, שלא דגלה בזריקת חפצים, כי "אולי יום אחד אני אעשה מזה משהו", אספה צלחות ממסעותיהם בעולם, כדים, מכונות תפירה ישנות, עציצים, ספרי בישול ואמנות וכל מיני חפצים שהיו על הגבול שבין אמנות לסתם גרוטאות, עד רמת המקל של מטאטא.

אבא היה אדם מסודר והשאיר אחריו מאות קלסרים מתוקים עם מסמכים אישיים, מכתבים משפחתיים ומסמכים היסטוריים משנותיו בתעשייה. אף שידיו היו קלות יותר על הפח בנושא של זריקת חפצים מיותרים לאשפה, הוא השאיר אחריו גם דברים פחות רלוונטיים ונ־טולי ערך (אלא אם כן אתה קרדית האבק) כמו תעודות אחריות לתנורים, למיקסרים ולשואבי אבק משנות ה־70 (מעניין אם הן עדיין בתוקף) ודרכונים משנות ה־60 עם תמונות פוטו רצח ופונטים שכבר לא קיימים וחתימות מביקורים במדינות שהתמזגו או התפצלו.

היה להם אוסף אדיר של ספרי קריאה, ספרי אמנות, ספרי היסטוריה והרבה דיסקים של מוזיקה קלאסית, ואחרי שכל אחד מהילדים לקח לעצמו משהו למזכרת, לא היה כל כך ברור מה עושים עם השאר. לאף בן אדם נורמטיבי אין את היכולת לשמור את כל החפצים הללו בביתו, שכבר צר מלהכיל אפילו את השטויות המיותרות שהוא אגר בעצמו, ואחרי שאתה מפ־נים את הכמויות אתה מבין שאין בזה טעם. מה עושים באלבומי התמונות הישנים שבהם אתה לא ממש יודע מי המצולמים, או במכתבים ש־בתא שלי כתבה בגעגועים מפלשתניה לאחיותיה באיטליה? אני יכול לסרוק אותם, ואז מה? מתי אסתכל בהם?

הבית מלא זיכרונות. הנה השו־

לחן שלי שעליו לא עשיתי שיעורי בית, עבודות שלי משיעורי מלאכה כשעוד חשבו שייצא ממני נגה, תעודות מבית הספר שלי עם הערות נבזיות מכל מיני מורים על כך שאני יכול להשתדל יותר, כי על פי היכולות במלאכה גם שוליות נגר זה גדול עלי, תעודות של אבא ממלחמת השחרור ושל אמא מבית ספר לאחיות, צעצועים שלי מהילדות, חיילים מפלסטיק שאיתם הזזתי דיוויזיות שלמות מצד אחד של השטיח בסלון לצד השני, קופות דן חסכן ששימשו אותי לקניית ארטיק, כלי המטבח והאוכל שבהם אכלנו עשרות שנים בימי שישי.

כל מלחייה, כד מים, פמוטים לנרות ואפילו קערת פסטה נושאים איתם זיכרונות אינסופיים. הנה מכשיר להכנת ופל